

AZ EURÓPAI FIATALOK KOSÁRLABDA LIGÁJÁNAK (EYBL) HATÁSA AZ U16-OS FIÚ KOSÁRLABDA KOROSZTÁLY FEJLŐDÉSÉRE

THE IMPACT OF EUROPEAN YOUTH BASKETBALL LEAGUE (EYBL) ON THE DEVELOPMENT OF THE U16 MEN'S BASKETBALL TEAMS

Dara Lilla Csenge¹, Bácsné Bába Éva²

^{1,2} Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vidékfejlesztés, Turizmus és Sportmenedzsment Intézet, Debrecen

Összefoglaló

Kutatási célcsoportként azért esett a választás az U16-os korosztályra, mert ez nagyon fontos korszaka egy fiatal sportoló életének, hiszen ezt követően, már csak egy korosztályban mutathatja meg egy játékos azt, hogy mire képes, hogy lesz-e belőle profi játékos, vagy sem. A kutatást nagymértékben segítette, hogy ezt a korosztályt a Debreceni Kosárlabda Akadémia kiemelten kezeli, és nemzetközi ligában, az Európai Fiatalok Kosárlabda Ligájának (EYBL) közép-európai bajnokságában szerepelteti. Ez lehetőséget adott a korosztály versenyeztetésének komplex vizsgálatára. A primer kutatáshoz három csapat lett kiválasztva, két magyar és egy olasz, hasonló kondíciókkal rendelkező, EYBL-ben is szereplő, és tornát rendező klub. Ez biztosította az eredmények hazai és nemzetközi összehasonlíthatóságát. Szakértői interjúkban bontakozik ki az edzők, rendezők és a liga menedzser véleménye a korosztály nemzetközi versenyeztetésével kapcsolatban.

Kulcsszavak: kosárlabda, U16, utánpótlás, Európai Fiatalok Kosárlabda Ligája (EYBL)

Abstract

The main focus of our research was the U16 age group since it is one of the most significant in terms of the young athlete's future - probably professional - career. It was very helpful in research that this age group was a priority in the Basketball Academy of Debrecen's program and they were competing in an international basketball league, in the European Youth Basketball League (EYBL). Thanks to the EYBL tournaments we have got a chance to analyze this youth category completely. For primer research we have chosen three teams, two Hungarian, and one Italian, to get an impression why is so important to play basketball in the international level in this age. We have made interviews with the coaches, organizers and the manager of the league to have an international comparison of this age group.

Keywords: basketball, U16, youth system, European Youth Basketball League (EYBL)

BEVEZETÉS

A kutatás a magyar kosárlabda utánpótlássport fiú U16-os korosztályát vizsgálja, illetve az U16-os tornák hazai és külföldi rendezésének színvonalát, és a nemzetközi ligákban, bajnokságokban való szereplést edzői szempontból is elemzi. A kutatás egyrészt a

Debreceni Kosárlabda Akadémia U16-os csapatára fókuszált, mivel a csapat a hazai mezőnyben is a kiemelt bajnokságban szerepelt a 2017/2018-as évadban, valamint ezt a csapatot nevezte be az Akadémia az EYBL (European Youth Basketball League) nemzetközi versenysorozatba. A csapatnak lehetősége volt szerepelni hazai (Debrecen, Székesfehérvár) és külföldi (Róma) rendezésű tornákon egyaránt. Az összehasonlító vizsgálatokhoz a magyar klubok közül az Alba Fehérvárra, a külföldiek közül az olasz Lido di Roma csapatára esett a választás, mivel ezek a klubok a kiválasztott debreceni klubhoz hasonló kondíciókkal rendelkeznek.

Az EYBL tornák hazai és külföldi rendezésének megítélését megkönnyítette, hogy mind szervezői, mind kiutazói oldalról saját tapasztalatokkal rendelkezünk.

A vizsgálat a klubok marketingjének, és az EYBL által elvárt promócióknak a bemutatásával is kiegészült.

A kutatás módszere szakértői interjú, valamint esettanulmány volt. Az interjúk alanyai a kiválasztott három klub edzője, valamint a tornák rendezői voltak. Magának a ligának a pontosabb megismerése érdekében Radics Balázssal, az EYBL Central Europe Division menedzserével készült szakértői interjú. A marketing tevékenység vizsgálatának alapja az EYBL által kiadott úgynevezett check-list volt.

Összegző eredményként megállapítható, hogy a fiatal sportolókat ösztönzi, ha különböző felületeken megjelennek az eredményeik, ezáltal egyfajta self-promotion (önreklámozás) megy végbe, amely meggyorsíthatja a profivá válásuk folyamatát. Másrésztől magának a klubnak is ez egy kiváló lehetősége arra, hogy játékosai iránt felkeltse a hazai, vagy külföldi klubok érdeklődését. Természetesen a szponzorok számára is promóciós lehetőséget biztosít a közösségi médiában való megjelenés.

ELMÉLETI HÁTTÉR

„A sportbeli alkalmasság a sportági tevékenységnek és a sportoló személyiségének olyan valószínű megfelelése, amely elégséges feltétele annak, hogy a sportoló tartósan magas színvonalú sportteljesítményt érhessen el (Harsányi, 2000).”

„A sportági kiválasztás egy többéves folyamat, mely során az átlagon felüli adottságokkal rendelkező fiatalokat egy adott sportágra való alkalmasság szempontjából szelektálják. A szelekció alapja a tehetség, ezeket próbálják a szakemberek több-kevesebb sikerrel kiszűrni. A kiválasztáshoz szorosan hozzátartozik a beválás fogalma, azaz a szelektált

tehetségek a későbbiekben mennyiben válnak sikeres, eredményes sportolóvá (Bíróné et al. 2011. idézi Harsányi, 2000)”.

„A tehetségek kiemelkedő sajátos adottságokkal rendelkeznek, melyek potenciálisan magukban hordozzák a későbbi kiemelkedő teljesítmények lehetőségét. Ahhoz, hogy egy „genetikai ígéret” valódi tehetséggé váljon, megfelelő környezet szükséges (Bíróné et al., 2011”. „Napjainkban egyre határozottabbá válik az a nézet, hogy a nemzetközi szintű sportteljesítményekben az örökletes tulajdonságok (adottságok) és környezeti hatások szerepének arányát mintegy 2/3–1/3 arányra tehetjük (Harsányi 2000)”. Ehhez kapcsolódik az oktatók, (testnevelő) tanárok és edzők tevékenysége.

„A megfelelő beállítódás kialakításához többségében pozitív (siker)élmények sorozatára is szükség van. Ezzel ellentétben a sikertelenség elkedvetlenít, sorozatos előfordulása a tevékenység felhagyásához vezethet, míg a sikerek szükségszerűek a karrier építéséhez járulnak hozzá. A valódi tehetségek jellemzően szeretnek versenyezni, hiszen erre készülnek az edzések során is. A megmérettetés alapvető életelejük, mindig, mindenben készek versenyezni (Bíróné et al., 2011)”.

„A gyermekek sportfejlődésének a nyomon követéséhez is elengedhetetlenek a versenyek, felmérések, ezeket szűrőknek is nevezzük. A jól meghatározott tesztbatteriak elvégzése illetve a versenyeredmények rögzítése után már kialakulhat az a viszonylag szélesebb kör, akik később bekerülhetnek valamely tehetségmenedzselő programba. Ezekben a programokban (Héraklész illetve olimpia csapat) az életkor, a sportági sajátosságok stb. figyelembe vételével készítik fel a sportolókat a legmagasabb szintű edzésre, versenyzésre (Velencei, 2012)”.

Tanulmányunkban mi is az edzők, a versenyek, tornák jelentőségére koncentrálnunk utánpótlás korú (U16) sportolók esetében.

ANYAG ÉS MÓDSZER

A kutatáshoz szükséges információk összegyűjtéséhez a marketingkutatás két alapvető módszerét, a szekunder és a primer kutatási eljárásokat alkalmaztuk. A primer kutatási eljárások közül a kvalitatív kutatási eljárás volt a legcélravezetőbb, mivel ez megfelelt a különböző kutatási alanyok szemszögének megismeréséhez és összehasonlításához. A kvalitatív kutatás olyan strukturálatlan, feltáró jellegű kutatási módszer, amely kis mintán

alapul, és a probléma megértését szolgálja (Malhotra, 2009). Ezen kutatási eljárási módszerek közül a szakértői interjút és az esettanulmányt alkalmaztuk.

A szakértői mélyinterjúk három csoportra bonthatóak. Az egyik csoportba a rendezők, a másikba az edzők, a harmadikba pedig az EYBL CE menedzsere sorolható be. A rendezők és az edzők esetében magyarul és angolul is összeállítottuk az interjúkhoz szükséges strukturált kérdéssort. A kérdések logikai sorrendben követték egymást.

Az esettanulmány a 2017/2018-as szezon tekintetében az első fordulóval kezdődött Debrecenben. Ekkor még szakértői interjúk nem készültek, csupán a potenciális alanyok kiválasztása történt meg.

Az edzők közül a magyar-olasz összehasonlításához magyar részről az Alba Fehérvár vezető edzőjét - aki egyébként francia származású - és külföldi összehasonlítás végett az olaszok vezető edzőjét választottuk. Az edzők esetében a fő hangsúly a játékosokra került, hogy ilyen fiatalon mekkora jelentőségű számukra egy nemzetközi tornasorozaton való részvétel, ennek milyen pozitív hatásai vannak a hazai bajnokságra nézve, valamint a korosztályból való kiemelkedésre.

A rendezés-részvétel tekintetében saját tapasztalatokat vetettünk össze a debreceni és a római forduló kapcsán, valamint az olasz torna rendezőit is megkérdeztük erről. Arra voltunk kíváncsiak, hogy az egyes tornák rendezői milyen színvonalon képesek lebonyolítani a versenyeket, mennyire rugalmasak, segítőkészek, milyen marketinget alkalmaznak.

Az EYBL CE menedzserének a liga történetére és a benne rejlő lehetőségekre vonatkozó kérdésekre kellett válaszolnia. Ennek az volt a célja, hogy a liga relevanciáját igazolni lehessen.

EREDMÉNYEK

SZAKÉRTŐI INTERJÚ AZ ALBA FEHÉRVÁR ÉS A LIDO DI ROMA VEZETŐ EDZŐIVEL

Az alábbiakban a vezető edzők válaszait foglaljuk össze, kiemelve a fontosabb tényezőket, majd összehasonlítani azokat.

Az első interjú 2018. januárjában készült Damiano Pilottal a római torna folyamán. Elmondása szerint a gyerekek számára motivációt jelent az EYBL-en való részvétel, hiszen a kosárlabda országoként különböző, és alkalmuk adódik arra, hogy náluk erősebb csapatokkal, technikásabb játékosokkal felvehessék a ritmust. Nagyon fontos

szempontként kiemelte, hogy azzal is hozzájárul egyes játékosok karrierjéhez, hogy szélesíti a látókörüket. Saját megfogalmazása szerint: „It helps them because it opens their minds.”. A következő kérdés arra vonatkozott, hogy mivel járul hozzá az EYBL a játékosok későbbi profi pályafutásához. Erre az a válasz érkezett, hogy elsősorban rákényszeríti őket arra, hogy angolul beszéljenek, hiszen az ellenfelekkel, a bírókkal és a szervezőkkel másképpen nem tudnak kommunikálni. Másrészt pedig meg kell érteniük azt, hogy csakis alázatos és kemény munkával vehetik fel a versenyt Európa legjobb játékosai ellen. A saját utánpótlásrendszerük kapcsán annyit árult el, hogy mivel kevés a magas játékos Olaszországban, így inkább a kinti játékosokra fókuszálnak, és egyre növekvő tendenciát mutat náluk az afrikai játékosok bevonása már a kisebb korosztályokban is a center poszt betöltésére.

A második interjúalany Matthieu Donnard volt, akivel a 2018. márciusi székesfehérvári fordulón sikerült beszélgetni. Véleménye szerint az EYBL hatalmas lehetőség az utánpótlás játékosok számára, hiszen egy évadon keresztül versenyeken van alkalmuk megmutatni a tudásukat különböző országokban, más nemzetek ellen. Nem elhanyagolható módon több korosztályban nyílik számukra lehetőség versenyezni, valamint a Youtube channel-nek köszönhetően a mérkőzések nyomon követhetőek az interneten. „Setting yourself out of your comfort zone is always the best way to learn, to move forward.”. Az előző mondat a játékosok fejlődési lehetőségeire és profivá válásukhoz vezető útra vonatkozott. Hiszen ha folyton ugyanabban a közegben méri össze ugyanazon játékosok és csapatok ellen a tudásukat, akkor nem tudnak a megfelelő ütemben fejlődni. Ezért szükség van arra, hogy kilépjenek a megszokott közegből, és nemzetközi vizekre evezzenek a fejlődés érdekében. Ezután megosztotta a magyar utánpótlás rendszerről alkotott véleményét. Az első reakciója az volt, hogy erről akár könyvet is képes lenne írni. A főbb pontok, amiket kiemelt: a zóna védekezést nem engedné U18-U20-as korosztályig, több lehetőséget biztosítana arra, hogy erősebb ellenfelekkel tudjanak mérkőzéseket játszani, jobb és szorosabb kapcsolatot építene ki az iskolákkal, megfelelő táplálkozási, kondicionális és mentális programok kidolgozását, és bevezetését kezdeményezné.

Mindkét edző kiemelte, hogy kifejezetten fontos a játékosokat már fiatal korban nemzetközi szinten versenyeztetni. Ez egyrészt a játékosnak, másrészt pedig az edzőnek, a klubnak is egyfajta visszajelzést ad, hogy mit csinálnak jól, valamint min kellene változtatniuk. Kiemelték a Youtube csatorna jelentőségét és azt, hogy ez egy kiváló

lehetőség a fiatal tehetségek számára, hogy megmutassák tudásukat Európa szerte. Az edzői elhivatottság jele, hogy mindkét edző nyomon követi korábbi játékosai karrierjét, akik közül vannak, akik később visszatérnek egy-egy esemény kapcsán segíteni „anyaklubuknak”. A francia származású magyar edző esetében már volt rá példa, hogy megkeresték egy-egy játékosuk kapcsán, ez az olasz csapatnál még nem fordult elő.

ESETTANULMÁNY A RENDEZÉSI TEENDŐK KAPCSÁN

A debreceni forduló egyik rendezőjeként fontos, hogy az egyes helyszíneket összehasonlításra kerüljenek, ez hozzájárulhat ahhoz, hogy minden forduló minél profibban, gördülékenyebben legyen lebonyolítva.

A debreceni 2017. szeptemberi torna kapcsán elmondható, hogy a csapatok meg voltak elégedve a rendezéssel, és egy jó hangulatú tornát zárhattunk a Cívis városban. Az EYBL torna előtt minden rendező kap egy úgynevezett „Check-list”-et, amelyben meghatározzák azokat a feladatokat, amelyeket rendezőként teljesítenie kell. Esetünkben a szállás és az étkezés okozta a főbb problémát, hiszen nem minden csapat küldte meg a határidőig az igényeit, így nehéz volt a szálláshelynek pontos érkezési létszámot adni, ugyanez volt a probléma az étterem esetében is. A csapatok számára rendkívül kedvezőnek bizonyult, hogy a sportcsarnok, az étterem és a szállás egy helyen volt megtalálható. Így is adódtak nehézségek, de minden helyzetet sikerült megoldani, így mindenki elégedetten távozhatott.

A római forduló kapcsán is közel hasonlóak a tapasztalatok. A szervezők rendkívül rugalmasan reagáltak a kérésekre, kérdésekre. Az ő elmondásuk alapján is a szállás okozta a legnagyobb problémát, valamint a csapatok szállítása a hotel és a sportcsarnok között. Az ő esetükben ez volt az első torna, amit rendeztek, hiszen ők ebben a szezonban csatlakoztak a bajnoksághoz. Céljuk a nemzetközi szereplés volt, valamint a rendezéssel az, hogy Olaszországban először ők rendezzenek EYBL tornát. A ligában Lido di Roma néven vesznek részt, de ez itt valójában egy együttműködést is jelent, mivel az Eurobaskettel egyesülve indultak el, és közösen szervezték meg a kinti fordulót is a szponzorok segítségével.

SZAKÉRTŐI MÉLYINTERJÚ RADICS BALÁZZSAL

Az EYBL rendszerének megértéséhez, az általa kínált lehetőséget feltárása érdekében interjú készült a liga Central Europe menedzserével, Radics Balázzsal.

Először is, a név hallatán jogosan merül fel a kérdés, hogy mi is az az EYBL? Egy mozaik szó, amely a European Youth Basketball League, vagyis Európai Fiatalkos Kosárlabda Ligája rövidítése. Fontos kiemelni, hogy két divíziója van, a balti és a közép-európai. A balti divízió idén, 2018-ban ünnepli a 20. születésnapját, míg a közép európai most 4 éves. A liga egy szülői kezdeményezésből nőtt ki magát, ahol már a kezdetekkor az volt a koncepció, hogy a fiatalok náluknál erősebb vagy közel hasonló erősségű játékosokkal, csapatokkal vegyék fel a versenyt. Ebből nőtt ki magát a mai formájára, amelyet a fiatalok Európa Ligájaként (Euroleague) is szoktak emlegetni. Tehát a célja konkrétan a fiatal tehetségek felkutatása, és a különböző országok klubjainak nemzetközi szerepeltetése, és tudásuk összemérése.

A liga központja Lettországból, Rigában van, a közvetítéseket a Central Europe Division központjában, Budapesten, Magyarországon kezelik.

Érdekesképpen a két divízió a bajnokság végén egy Super Final (Szuper Döntő) kapcsán találkozik egymással. Ide a balti részből a legjobb hat csapat, a közép európaiból pedig a legjobb 2 csapat kvalifikálja magát. Összesen négy alapszakasz torna van, és innen jutnak be a legjobbak a döntőbe.

A tornák kapcsán rengeteg fiatal tehetséget igazoltak le. Magyar játékosok közül például Kiss Dávidot a Velence, Marunka Zsombort a Juventus Badalona. Az EYBL-re leginkább a dinamikus fejlődés, az egyre magasabb színvonal, a minőségi kosárlabda a jellemző. Egy konkurensnek nevezhető torna van, az Adidas Next Generation Tournament.

A játékosok, csapatok megismeréséhez főként a közösségi médiát alkalmazzák. Ehhez tartozik a Youtube csatorna, a Facebook oldal. Helyi marketingként minden helyszínen kint vannak a plakátok, a molinók, a roll-upok. A jövőbeli célkitűzésük a minőségi színvonal és a magas szintű kosárlabda biztosítása.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.1-16-2016-00022 „Debrecen Venture Catapult Program” projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Az EYBL nemcsak az U16-os, de a többi versenyző utánpótlás korosztálynak is kiváló lehetőséget kínál a személyes fejlődésük tekintetében, valamint ezáltal van lehetőség arra,

hogy a játékos ügynökök érdeklődését már ilyen fiatal korban is képesek legyenek felkelteni a játékosok. Ezt igazolják az interjúk során elhangzottak. Az edzők számára is egy nagyszerű lehetőséget kínál, hogy valami újat tanuljanak meg és megosszák egymással a kosárlabdáról alkotott véleményüket, tapasztalataikat.

A rendezők feladata sem elhanyagolható, hiszen az ő körültekintő munkájuk és szervezésük biztosítja a sportolók számára a megfelelő pihenési lehetőséget, a minőségi étkezést és nem utolsó sorban a FIBA elvárásoknak megfelelő küzdőteret. Mindezen tényezők hozzájárulnak ahhoz, hogy a játékosok a legjobb körülmények között versenyezzenek.

Radics Balázssal folytatott interjúból egyértelműen kiderül, hogy a liga hivatott megtartani a fejlődési ütemét, és igyekszik az újabb trendeknek eleget tenni. Így tervben van az Instagram oldaluk, valamint egy Magazin műsornak a létrehozása is. Nem utolsó sorban pedig a már többször is említett minőségi csapatok megtartása és újak bevonása a rendszerbe.

Véleményünk szerint a hangsúlyt továbbra is az internetes felületre kellene helyezni és az ebben rejlő még kiaknázatlan lehetőségeket kihasználni, mint az előbb említett Instagram létrehozását. A szolgáltatást még lehetne bővíteni a játékosok személyes paramétereinek megadásával és a tornánkénti kulcsjátékosok bemutatásával.

Marketing szempontból EYBL termékek bevezetésére is sor kerülhetne a jövőben (bögre, póló, toll).

A színvonal növelése szempontjából fontos lenne az európai top klubok utánpótlás csapatait is bevonni a versenyésbe.

Összegző eredményként megállapítható, hogy a fiatal sportolókat ösztönzi, ha különböző felületeken megjelennek az eredményeik, ezáltal egyfajta self-promotion (önreklámozás) megy végbe, amely meggyorsíthatja a profivá válásuk folyamatát. Másrésztől magának a klubnak is ez kiváló lehetősége van arra, hogy játékosai iránt felkeltse a hazai, vagy külföldi klubok érdeklődését. Természetesen a szponzorok számára is promóciós lehetőséget biztosít a közösségi médiában való megjelenés. Javaslataink felhasználásával az EYBL adta pozitív hatások még jobban érvényesülhetnének.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Bíróné Nagy E., Bognár J., Farkas J., Gombocz J., Hamar P., Kovács A. T., Mészáros J., Ozsváth K., Rétsági E., Rigler E., Salvára, I. M., Szabó B., Tihanyiné Hős Á., Vináné Kokovay Á. (2011): *Sportpedagógia – Kézikönyv a testnevelés és sport pedagógiai kérdéseinek tanulmányozásához*. Dialóg Campus Kiadó-Nordex Kft. (2011) Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Eszterházy Károly Főiskola, Dialóg Campus Kiadó-Nordex Kft.

Harsányi L. (2000): *Edzéstudomány I*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest.

Kotler Ph., Keller K.L. (2012): *Marketing Menedzsment*. Akadémia Kiadó, Budapest

Malhotra N. (2009): *Marketingkutató*. Akadémia Kiadó, Budapest

Mullin B. J., Hardy S., Sutton W. A. (2007): *Sport marketing*. Human Kinetics, Champaign

Velencei A. (2012): *Társadalmi esélyegyenlőtlenség az utánpótláskorú sportolók körében az államilag finanszírozott programokban résztvevők esetében*. Doktori értekezés. Semmelweis Egyetem, Budapest

Dara Lilla Csenge: II. évfolyamos Vállalkozásfejlesztés MSc szakos hallgató, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, Vidékfejlesztés, Turizmus- és Sportmenedzsment Intézet, Sportgazdasági és –menedzsment Tanszék.

Dr. Bácsné Dr. habil. Bába Éva: tanszékvezető egyetemi docens, sport- és rekreációs szervező szak szakfelelőse, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, Vidékfejlesztés, Turizmus- és Sportmenedzsment Intézet, Sportgazdasági és –menedzsment Tanszék.